

ประโยค ป.ธ. ๖
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕

๑. สมเด็จพระบรมศาสดา ประทานสาธุการแก่พระอัครตัทธเถระนั้นแล้ว ตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดมีความรักในเรา ผู้นั้นควรเป็นดุจอัครตัทธเถระ เพราะวาชนทั้งหลาย บุชาอยู่ ด้วยวัตถุทั้งหลายมีของหอมเป็นต้น ย่อมไม่ชื่อว่าบุชาเรา ส่วนผู้บูชาอยู่ ด้วยการปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ย่อมชื่อว่าบุชาเรา เพราะฉะนั้น ภิกษุแม้รูปอื่นก็พึงเป็นเช่นอัครตัทธเถระ ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

บุคคลไม่พึงยังประโยชน์ของตน ให้เสื่อมเสียไป
 เพราะประโยชน์ของผู้อื่น แม้มาก รู้จักประโยชน์
 ของตนแล้ว พึงเป็นผู้ชวนชวายนประโยชน์ของตน ฯ

เนื้อความแห่งพระคาถานั้นว่า อันดับแรก บุคคลผู้เป็นคฤหัสถ์ ไม่พึงยังประโยชน์ของตนแม้เพียงกาทิกหนึ่งให้เสื่อมเสียไป เพราะประโยชน์ของผู้อื่น แม้ประมาณตั้งพัน ฯ เพราะว่าประโยชน์ของตนของบุคคลนั้นแหละ แม้เพียงกาทิกหนึ่ง ย่อมยังของควรขบเคี้ยวหรือของควรบริโภคให้สำเร็จได้ประโยชน์ของผู้อื่น หาให้สำเร็จได้ไม่ ฯ ส่วนสองบาทพระคาถาหลังนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ไม่ตรัสอย่างนั้น ตรัสด้วยหัวข้อแห่งกัมมัฏฐาน เพราะฉะนั้น ภิกษุ ตั้งใจว่า เราจะไม่ยังประโยชน์ของตนให้เสื่อมเสียไป ดังนี้แล้ว ก็ไม่พึงทำกัมมีการปฏิบัติสังฆกรรมพระเจติย์เป็นต้น อันเกิดขึ้นแก่สงฆ์ หรือวัตรมีอุปชฌายวัตรเป็นต้นให้เสื่อมเสียไป ความจริง ภิกษุบำเพ็ญ อภิสมาจาริกวัตรให้บริบูรณ์อยู่นั้นแหละ ย่อมทำให้แจ้งซึ่งผลทั้งหลายมีอริยผลเป็นต้นได้ เพราะฉะนั้น การบำเพ็ญอภิสมาจาริกวัตรแม้นี้ จึงชื่อว่าเป็นประโยชน์ของตนแท้ ฯ อนึ่ง ภิกษุรูปใดเป็นผู้ปรารถนวิปัสสนาอย่างยิ่ง เทียบปรารถนาความรู้แจ้งว่า เราจักรู้แจ้ง ในวันนี้ ฯ แหละ ดังนี้ ภิกษุรูปนั้น แม้อย่างวัตรมีอุปชฌายวัตรเป็นต้นให้เสื่อมไป ก็พึงทำกิจของตนนั้นแหละ ฯ

ความจริง ภิกษุรู้จักประโยชน์ของตนแบบนี้ คือ กำหนดว่า นี่เป็นประโยชน์ ของเรา
พึงเป็นผู้เร่งชวนชวายเป็นประกอบ ในประโยชน์ของตนนั้น ดังนี้ ฯ

๒. ก็ในกาลนั้น พวกโจร ๕๐๐ คน เทียมมองหาช่องในเรือนของอุบาสิกานั้น
อยู่ ฯ อหนึ่ง เรือนของอุบาสิกานั้น ล้อมด้วยกำแพง ๗ ชั้น ประกอบด้วยซุ้มประตู ๗ ซุ้ม
ชนทั้งหลาย ล่ามสุนัขดูไว้ในที่นั้น ๆ ทุกซุ้มประตูนั้น ๆ อหนึ่ง ชุดคูไว้ที่หน้าตักแห่งชายคา
ภายในเรือน แล้วใส่ตึกบกจนเต็ม เวลากลางวัน ตึกบกนั้นดำรงอยู่เป็นตุจละลายเดือด
พล่านเพราะแสงแดด ในเวลากลางคืนดำรงอยู่เป็นก้อนแข็งกระด้าง พวกเขาปักขวาก
เหล็กใหญ่ไว้ที่พื้นดินติด ๆ กัน ในระหว่างคูนั้น ฯ เพราะอาศัยการรักษานี้ และเพราะ
อาศัยความที่อุบาสิกายู่ภายในเรือน พวกโจรเหล่านั้นจึงไม่ได้โอกาส วันนั้น ทราบว่า
อุบาสิกานั้นไปแล้ว จึงชุดคูโมงค์เข้าไปสู่เรือน ทางเบื้องล่างแห่งคู ตึกบกและขวากเหล็ก
นั้นแหละ แล้วส่งหัวหน้าโจรไปสู่สำนักของอุบาสิกานั้น ด้วยสั่งว่า ถ้าว่าอุบาสิกานั้นได้
ยินว่า พวกเราเข้าไปในที่นี้แล้ว กลับมุ่งหน้ามายังเรือน ท่านจงฟันอุบาสิกานั้นให้ตาย
ด้วยดาบ ฯ หัวหน้าโจรนั้น ได้ไปยืนอยู่ในสำนักของอุบาสิกานั้นแล้ว ฯ ฝ่ายพวกโจร
จุดไฟให้สว่างภายในภายในเรือน เปิดประตูห้องเก็บกหาปณะแล้ว ฯ นางทาสี เห็นพวก
โจรแล้ว จึงไปสู่สำนักอุบาสิกา บอกว่า คุณนาย พวกโจรเป็นอันมาก เข้าไปสู่เรือน
เปิดประตูห้องเก็บกหาปณะแล้ว ฯ พวกโจร จงชนเอากหาปณะที่ตนค้นพบแล้วไปเถิด
เราจะฟังธรรมกถาแห่งลูกของเรา เจ้าอย่าทำอันตรายแก่ธรรมของเราเลย เจ้าจงไป
เรือนเสียเถิด ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. สตุถา ตสฺส สาธุกาโร ทตฺวา ภิกฺขเว ยสฺส มยิ ลินฺเโท อตฺถิ เตน
อตฺตทตฺตตฺเถเรน วิย ภวิตฺตํ วมฺมุตฺติ น ทิ คนฺธาทีหิ ปฺมุเชนฺตา มํ ปฺมุเชนฺติ ฐมฺมานุ-
ฐมฺมปฺปฏฺฐิตฺติยา ปน มํ ปฺมุเชนฺติ ตสฺมา อญฺเณนปิ อตฺตทตฺตตฺสทิสฺเสน ภวิตฺตพฺพนฺติ
วตฺวาอิมิ คาถมาห

อตฺตทตฺตํ ปรตฺถเนน พฺพนาปิ น หาปเย

อตฺตทตฺตมฺภิณฺณาย สทตฺถปฺปสุตฺโต ลียาติ ฯ

ตสฺสตุถเ อติภฺภูโต ตาว กากณฺนิกมฺตฺตํปิ อตฺตโน อตฺถํ สหสฺสมตฺเตนาปิ
ปรสฺส อตฺถเนน น หาปเย ฯ กากณฺนิกมฺตฺตํปิ หิสฺส อตฺตทตฺตเ ว ชาทนียํ วา โภจนียํ
วา นิปฺพาเทติ น ปรตฺถเ ฯ อิหํ ปน เอวํ อกเถตฺวา กมฺมญฺจานลิสฺเสน กถิตํ ฯ
ตสฺมา อตฺตทตฺตํ น หาเปมิตฺติ ภิกฺขุณา สงฺฆสฺส อุปฺปนฺนํ เจตฺติยปฺปฏฺฐิสงฺขรณาทิกิจจํ
วา อุปฺชฌายาทิวตฺตํ วา น หาเปตพฺพํ อภิสมาจาริกวตฺตํ หิ ปฺมุเรนฺโตเยว อริย-
ผลาทินิ สจฺฉนิกรฺโรติ ฯ ตสฺมา อयฺปิ อตฺตทตฺตเ ว ฯ โย ปน อจฺจารทฺฐวิปฺสสโก อชฺช
อชฺชเววาติ ปฏฺฐิเวธํ ปตฺถยมาโน วิจฺรติ เตน อุปฺชฌายาทิวตฺตานิปิ หาเปตฺวา อตฺตโน
กิจฺจเมว กาทพฺพํ ฯ เอวรูปี หิ อตฺตทตฺตมฺภิณฺณาย อยํ เม อตฺตโน อตฺถเติ สลฺลก-
เขตฺวา (สทตฺถปฺปสุตฺโต ลียาติ) ตสฺมี สเก อตฺถเ อญฺยุตฺตปฺปยุตฺโต ภเวยฺยาติ ฯ
(ธมฺมปทฺฐจกถาย ฉฺฉฺฐโร ภาโค/หน้า ๒๖ - ๒๗)

๒. ตสฺมี ปน กाले นวสตา โจรา ตสฺสา อุปาสิกาย เคเท โอตารํ โอลเ-
เกนฺตา วิจฺรนฺติ ฯ ตสฺสา ปน เคหํ สตฺตหิ ปากาเรหิ ปริกฺขิตฺตํ สตฺตทวารโกฏฺฐ-
จกฺยุตฺตํ ตตฺถ ตตฺถ เตสฺ เตสฺ จาเนสฺ จณฺเฑ สุนเช พนฺธิตฺวา จปฺยีสฺ อนฺโต-
เคหจฺจนฺทสฺส อุทกปาตญฺจาเน ปน ปริกฺขํ ขนฺติวาทิ ปฺพนา ปฺปรยีสฺ ตํ ทิวา อาตเปน

วัลลีนํ ปกุกุญจิตํ วย ติฏฺฐติ รตฺตํ ถีนํ กกขฬํ หุตฺวา ติฏฺฐติ ตสฺसानนฺตฺรา มหนฺตานิ
 อยฺสิงฆาฏกานิ นินฺนตฺรํ ภูมियํ โอทหีสฺ ๗ อิติ อิมญจ รกฺขํ อุปาสิกาย จ อนฺโตเคเห
 จิตฺตภาวํ ปฏิจฺจ เต โจรา โอกาสํ อลภนฺตา ตํทิวสํ ตสฺสาคตฺตภาวํ ฅตฺวา อุมฺมงคํ
 ภินฺทิตฺวา ติปฺปฺริชาย จ อยฺสิงฆาฏกานญจ เหฏฺฐจาทาเคเนว เคหํ ปวิสิตฺวา โจร-
 ฅญฺจกํ ตสฺสา สนฺติกํ ปทินีสฺ สเจ สา อมฺหากํ อิตฺ ปวิฏฺฐภาวํ สุตฺวา นินฺนตฺติตฺวา
 เคหาภิมฺขี อากจฺฉติ อสินา นํ ปทริตฺวา มาเรธาติ ๗ โส คนฺตฺวา ตสฺสา สนฺติเก
 อฏฺฐาลิ ๗ โจราปิ อนฺโตเคเห ทิปฺ ชาเลตฺวา กหาปณคพฺภทฺวารํ วิวรีสุ ๗ สาทาสี
 โจเร ทิสฺวา อุปาสิกาย สนฺติกํ คนฺตฺวา อยฺเย พหุ โจรา เคหํ ปวิสิตฺวา กหาปณ-
 คพฺภทฺวารํ วิวรีสุติ อาโรเจสิ ๗ โจรา อตฺตนา ทิฏฺฐกหาปณฺ ทรนฺตุ อหํ มม
 ปฺตตฺตสฺส ฅมฺมกถํ สุณามิ มา เม ฅมฺมสฺส อนฺตรายํ กิริ เคหํ คจฺฉาติ ๗ (ฅมฺมปทฺฐจ-
 กถาย อฏฺฐโม ภาโค/หน้า ๖๙ - ๗๐)